

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. Виктор Паунов за хабилитационния труд
на кандидата за академична длъжност „Доцент“
(по Графика и Композиция) в НХА, обявен в ДВ бр. 15 от 19. 02. 2021 г.
на д-р Васил Николов Колев,
включващ графични цикли и съпровождащ текст**

Предоставена ми бе за рецензиране документация за конкурс в проф. направление 8.2 Изобразително изкуство с двумесечен срок, за нуждите на катедра Графика на Националната художествена академия. За конкурса са подадени документи на единствен кандидат – д-р Васил Колев.

Претенцията си за участие Колев убедително и пълноценно защитава с многобройни и значими събития от творческата си художествена практика, преподавателската си работа, дейността си като куратор и медиатор на художествени проекти, публикации. Представените доказателства покриват изцяло наукометричните показатели и значително надвишават изискуемите максимални оценъчни нива на активност. Качеството на публикуваните от кандидата участия, разработки, проекти и др. е безспорно високо, независимо от големия им брой.

Няма да се спирам подробно на творческата биография на Васил Колев – той е извървял дълъг и сериозен път на образование и самоусъвършенстване в широката и удивителна територия на съвременната графика, белязан с възход и постижения, грижливо и подробно описан в документацията. Достатъчно е да спомена тук дипломирането му в две утвърдени европейски висши училища по изкуства (в България, НХА - магистър и Италия, Академия за изящни изкуства, Венеция - бакалавър) и защитената през 2020 г. докторска дисертация с тема „Сравнителен анализ на преподаването по графика в художествените академии в София и Венеция“. Преподавателската му работа в спец. Графика, Живопис и Изкуствознание, НХА, е белязана с изключителна активност, професионализъм и отговорност, с готовност да сподели със студентите и да предаде без ревност личния си опит и открития в графичните пространства и технологиите. Кураторството на изложби и художествени проекти в България, Китай, Италия, дейността му като междуинституционален медиатор, личното му участие в симпозиуми и уъркшоупи потвърждават голямата му ангажираност и активност в организацията на художествени събития и свързаности.

Васил Колев е представил до момента 5 самостоятелни изложби в България (Пловдив, Аполония – Созопол, Бургас, САЩ, Франция), както и многобройни изяви в общи и групови изложби и пленери (България, Китай,

Тайван, Холандия, Австрия, Италия, Франция, Испания, Полша, Турция) с произведения от различни графични жанрове. Впечатляващ с нивото и броя си е и списъкът на национални и международни награди и отличия на кандидата. Тук ще цитирам само някои от тях:

2021 – Награда от Националната графична изложба „Георги Герасимов“ – Пазарджик 2021

2020 – Голяма награда „СИРАК СКИТНИК“, Национална изложба, Градска художествена галерия, Сливен

2019 – Първа награда от Национален конкурс за графика – класически техники, галерия „Средец“ – Министерство на културата

2014 – Равностойна награда от VII Международно триенале на графиката, Галерия на СБХ, „Шипка 6“, София

2014 – Награда за графика от Национални награди за съвременно изкуство, Алианс- България, Галерия на СБХ, „Шипка 6“, София

2017 – Награда от VI Международно Биенале на графиката, Гуанлан, Китай

2017 – Почетно отличие от „Конкурс – изложба за малка графика и екслибрис“, „Santa Croce sull'Arno, Тоскана, Италия

2014 – Почетен диплом от Международно триенале на графиката, Шамалие, Франция

Предоставеният за рецензиране хабилитационен труд включва избрано съдържание от две значими и ясно дефинируеми графични разработки на Васил Колев – циклите „Крадец на гласове – портрет на един приятел“ и „Проникване – Моите къщи“, разположени хронологично между 2012 – 2021 г. и периодично допълвани, развивани и надграждани във времето. Те, както и придружаващият текст „ГРАФИЧНАТА МАТРИЦА – ОГЛЕДАЛО НА ПРОСТРАНСТВОТО, МЕЖДУ ДУХ И МАТЕРИЯ – ВИДИМО И НЕВИДИМО“, категорично са обвързани със стратегическата посока в творчеството на Васил Колев като художник – осмисляне, трансформации и физическо материализиране на творчески идеи през специфичен и сложен технологичен процес. В случая, чрез текста, Колев разсъждава и визуално защитава позицията, че запечатването, възплъщаването на конкретна образност, вграждането и в материала, превръща графичната форма – матрицата в особен посредник, способен да пренесе в реалността заедно с графичния отпечатък на хартия незримото – чувства, разказ, памет. „Алхимичността“, (както казва авторът) на тази дейност, ги отделя от простата, технически манипулирана материалност, и ги сродява с неразгадаемите следи върху Торинската плащаница или запечатаните в руините на Хиросима сенки на изпепелените...

В хода на разсъжденията си, Васил Колев утвърждава чрез личния си опит и многобройните си творчески прояви и контакти необходимостта художникът, извън традиционното мислене и съвременните контексти, непрестанно да приобщава и „укротява“ технологиите. Зачитавайки разбирането си за задълбочен и мащабен процес на преподаване на графично изкуство и развиване и обогатяване на изобразителни умения и култура, кандидатът отхвърля аматьорското и любителско отношение, базирано на техническа и дигитална грамотност, „замърсяващо графичния ефир“. Д-р Колев изтъква изключителното място на образователните институции, в частност НХА и широките творчески контакти и обмен в този толкова важен процес – подкрепяне и развиване на традициите, заявяване на високи стандарти в създаването на графични произведения, съизмерване на световните образци и постижения в графиката, разширяване на жанровия и съдържателен хоризонт. Противопоставянето на „визуалния шум“, бързивата показност и „тапетирането“ на визуалния образ, обусловено от искреността, културата и честността към зрителя в авторската концепция, надраства технологичното мислене и утвърждава идеята. Както заявява кандидатът: „...Художникът, където и да е, успява да надгради и „опитоми“ технологичния език така, както поетът умело манипулира думите и граматиката, за да ги възвиси.“

Разсъжденията и позициите си за ролята и творческите възможности на „магическия“ тандем – матрица / отпечатък Васил Колев категорично заявява и продължава в представените за хабилитацията творби – 36 от двата гореспоменати цикъла и 5 подкрепящи свободни работи. Тук, без съмнение, е изконната територия на художника Колев – безкомпромисен, перфектен професионалист, но и чувствителен и артистичен, търсещ себепознание човек, изкушен от изящната и многообразна изобразителност на графичното пространство. Композициите от серията „Проникване – Моите къщи“ са реализирани с предварително натоварване на матриците с трансфериране на дигитално редактирани файлове за създаване на текстури и основни фонове, впоследствие ецвани и довършвани чрез дълбокопечатни техники - офорт, акватинта и суха игла или изпълнени в литография. Това създава богата, разнообразна и мащабна визуална среда, способна да изрази и пренесе дълбоко личните впечатления, внушения и емоции от пребиваване/завръщане на художника в едно пътуване, както в пространството, така и във времето. Оттеглянето, освобождаването на архитектурния пейзаж от човешко присъствие, едновременно със тънката наблюдателност, заявена през перфектните детайли и многобройни други следи в графичната тъкан на творбите, фиксира незримия момент на активизиране на паметта – копнежа и знаците от преживяното. Тъгата от

раздялата с култовото пространство на великия град, видима в самотните фасади, нетрайното, временно човешко докосване до тази действителност, са подсилени с остри, ясно видими пробиви и твърди линии, контрастиращи със замръзналата в спокойствието си реалност. Общото усещане за меланхолично очакване в една напусната, старинна, но и белязана от спомени среда е заявено силно и убедително.

На пръв поглед серията „Крадец на гласове – портрет на един приятел“ борави с обратни на предходната подходи, но това е илюзорно. Двата цикъла неслучайно са представени за хабилитацията като части на едно цялостно проникване в тайнствената територия на недостъпното за сетивата. Въпреки експонирането на лицата на хора – обекти на споделени през годините истории и случки, погледът е насочен към запазеното в съзнанието. Тези проекции „на души“ както ги нарича Васил Колев, трасират белези във времето, както сезоните - в/у лицето на сградите. Тук със завладяваща сила се осмисля заложеното в заглавието на хабилитационния труд качество на „автономност“, „независимост“ на матрицата, функционираща със своята манипулирана от художника повърхност да запечати състояния и усещания и да посредничи в трансмисията им през хартията. Технологията на осъществяване на творбите е сложна – смесване, базирано на експеримент с принтване директно в/у цинковата плоча на сканирано и дигитално обработено изображение на човешките образи с UV мастило. В последващото дообработване със способите на дълбокия печат, директното гравирание и киселинно третиране, се постига окончателното въздействие на документ на паметта, своеобразни „графити“ на стената на съпреживяното. И тук д-р Колев пробива директно, буквално с бормашина повърхността на матрицата, нарушавайки спокойствието на застиналите изображения, отваряйки неочаквани прозорци за загадъчни отвъдни разкрития. Работите поразяват със своя сложен мизансцен, в който видимо и невидимо се смесват, а емоциите се споделят и осъзнават.

Васил Колев безапелационно заявява принадлежността си към смелите експериментатори, обединяващи нематериалната дигитална реалност и класическата медия на печатното графично изкуство – металната матрица. Реагирайки трезво, но и чувствено на предизвикателствата на днешните технологични времена, той не губи мярката и съдържателността в изявите си, отстоявайки авторската си разпознаваемост и позиция на утвърден майстор у нас и в чужбина. Анализирайки представените за хабилитацията творби, мога категорично да ги свържа с другото му амплоа – това на високоспециализирания, компетентен и добронамерен преподавател, изградил у студентите доверие, сигурност и уважение. С вниманието и безрезервната готовност да разкрива и споделя личните си творчески

открития и постижения, Васил Колев категорично предпоставя изграждането на висококултурни и професионално подготвени художествени кадри. Несъмнен е и приносът на Колев в осмислянето и организирането на междуинституционални контакти и връзки, с присъщата на съвременен медиатор енергия, информация и комуникативност. Работата му за ползотворни сътрудничества м/у НХА и редица авторитетни организации и висши учебни заведения в Европа, Азия и Америка, с всички произтичащи от това позитивни възможности за студенти и преподаватели, е още една достойна отметка в творческо-професионалния му периметър.

След казаното дотук за специфичния, богат творчески път на д-р Васил Колев и несъмнените му качества на признат и утвърден художник, смятам за напълно основателни претенциите му за творческа автентичност. Подчертавам категоричното си разбиране за значим, сериозен и оригинален хабилитационен труд, съдържащ съществени и актуални приноси моменти. Убедеността в положителната ми оценка се основава и на несъмнената полза от кадър с качества на Васил Колев за развитието на катедра Графика към НХА и на авторитета на институцията като цяло. Предлагам на уважаемия Научен съвет да му присъди академичната длъжност Доцент в научно направление Изобразително изкуство.

10.2021 г.

проф. Виктор Паунов